

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

Bendros politikos rekomendacijos pilietinės visuomenės organizacijoms, kurias parengė projekto partneriai iš Austrijos, Rumunijos ir Lietuvos

1. Rekomendacijos pavadinimas	Politinės rekomendacijos pilietinės visuomenės organizacijoms dėl moterų dalyvavimo politikoje skatinimo
2. Pagrindinis tikslas ir uždaviniai	<ul style="list-style-type: none"> ● Didinti moterų atstovavimą priimant politinius sprendimus ● Įgalinti moteris aktyviai dalyvauti politikoje ● Skatinti lyčių lygybės požiūriu jautrią politinę aplinką ● Stiprinti moterų pilietinį aktyvumą ir rinkėjų paramą ● Skatinti įtraukų ir įvairiapusį dalyvavimą politikoje ● Stiprinti moterų NVO ir politinių institucijų bendradarbiavimą
3. Politikos rekomendacijų aprašymas	
<p>Trumpas įvadas (dabartinė padėtis)</p> <p>Austrijoje, Rumunijoje ir Lietuvoje moterys vis dar nepakankamai atstovaujamos politinių sprendimų priėmimo srityje, nors dedamos pastangos šį disbalansą panaikinti. Austrijoje, nepaisant pastaruoju metu padarytos pažangos, lyčių skirtumai išlieka visuose valdžios lygmenyse. Nei Nacionalinėje taryboje (Nationalrat), nei Federalinėje taryboje (Bundesrat) nėra lyčių lygybės, o nepakankamas atstovavimas dar labiau pastebimas vietos lygmeniu, kur tik apie 10 proc. savivaldybių vadovauja moterys merės. Istoriniai duomenys rodo moterų atstovavimo federalinėje vyriausybėje svyravimus, išskiriant tokius svarbius etapus kaip Bierleino vyriausybė 2019 m., kuri pasiekė lyčių paritetą, ir Kurzo II vyriausybė 2020 m., kurioje moterų skaičius pirmą kartą viršijo vyrų skaičių. Vis dėlto teisinių lyčių kvotų nebuvimas, kitaip nei kai kuriose kitose Europos šalyse, reiškia, kad Austrija vis dar susiduria su dideliais iššūkiais siekdama lyčių lygybės politinio atstovavimo srityje.</p> <p>Rumunijoje padėtį apsunkina tai, kad nėra išsamios strategijos dėl lyčių pusiausvyros priimant sprendimus, nors kitose srityse, pvz., kovos su smurtu prieš moteris, vykdoma stipri politika. Dėl šios spragos būtinas kitoks požiūris, daugiausia dėmesio skiriant naujoviškoms propagandos iniciatyvoms, kuriomis siekiama didinti informuotumą ir skatinti vienodą moterų atstovavimą sprendimų priėmimo procese. Šios pastangos suderintos su ES lyčių lygybės strategija 2020-2025 m. ir jose pabrėžiama moterų įgalinimo svarba.</p> <p>Lietuva taip pat susiduria su sunkumais siekdama lyčių pusiausvyros politikoje, o tai atspindi platesnes tendencijas visoje Europos Sąjungoje. Pagal Europos lyčių lygybės instituto sudarytą lyčių lygybės indeksą, lyčių nelygybė labiausiai pasireiškia valdžios srityje - ES moterų parlamente vidutiniškai yra tik 33 proc. Lietuvos pastangos atspindi Austrijos ir Rumunijos situacija - daugiausia dėmesio skiriama tiek trumpalaikiai,</p>	

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autorius (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

tiesiogiai politikai, kuria siekiama remti aktyvesnį moterų dalyvavimą priimant politinius sprendimus, gerinti bendravimą su politikais ir ugdyti teigiamą rinkėjų požiūrį į moteris politikoje.

Apskritai, nors kiekviena šalis padarė pažangą skirtingose srityse, siekis užtikrinti lyčių lygybę politinio atstovavimo srityje tebesitęsia ir reikalauja sutelktų pilietinės visuomenės, politinių partijų ir vyriausybių pastangų.

Todėl šios trys šalys siūlo šias politikos rekomendacijas:

Moterų įgalinimas aktyviai dalyvauti rinkimuose

1.1. Įgūdžių ir pasitikėjimo savimi ugdymas

- **Mokymo programos:** Rengti ir įgyvendinti tikslines mokymo programas nacionaliniu ir vietos lygmenimis, taip pat privačiame sektoriuje, siekiant pagerinti moterų įgūdžius valdymo, dalyvavimo, bendravimo, vadovavimo ir informacinių bei ryšių technologijų naudojimo srityse. Šiose programose taip pat turėtų būti skiriamas dėmesys išrinktų moterų vaidmeniui integruojant lyčių aspektą visais lygmenimis.
- **Nediskriminavimo advokacija:** Skatinti moterų nediskriminavimą ir pasisakyti už įvairių grupių (etninių ir kultūrinių mažumų, jaunų ir vyresnio amžiaus moterų, neįgalių moterų) įtraukimą į politinių sprendimų priėmimo procesą.
- **Mentorystės ir darbo stebėjimo programos:** Pradėti ir išbandyti "*Moteris moteriai*" mentorystės programą ir plėtoti darbo stebėjimo iniciatyvas. Šios programos turėtų stiprinti moterų, ketinančių siekti politinės karjeros, pasitikėjimą savimi ir lyderystės įgūdžius, suvedant patyrusias, lyčių lygybės klausimus sprendžiančias išrinktas moteris su NVO darbuotojais.
- **Jaunimo įtraukimas:** Skatinti jaunų asmenų, ypač jaunų moterų, dalyvavimą asociacijų veikloje tam, kad jos įgytų patirties ir žinių, naudingų dalyvaujant politinėje veikloje.

1.2. Moterų politikų darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros palaikymas

- **Viešosios priežiūros paslaugos:** Užtikrinti viešosios priežiūros paslaugų prieinamumą, lankstumą ir kokybę, kurios yra labai svarbios, kad potencialios moterys politikės galėtų derinti šeimos pareigas ir aktyvią politinę karjerą.
- **Parama išrinktiems atstovams:** Lobinti paramos priemones, kurios padėtų išrinktiems atstovams derinti šeimynines ir visuomenines pareigas. Parlamentai ir vietos valdžios institucijos turėtų užtikrinti, kad jų tvarkaraščiai ir darbo metodai būtų vienodai pritaikyti tiek moterims, tiek vyrams.

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autorius (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

1.3. Tinklų kūrimas ir priežiūra

- **Moterų politikų tinklų kūrimas:** Inicijuoti ir palaikyti įvairių partijų moterų politikų tinklus, kuriuose jos būtų mentorės ir pavyzdžiai kitoms moterims, norinčioms siekti politinės karjeros. Šie tinklai turėtų padėti išlaikyti moterų klausimus politinėje darbotvarkėje ir skatinti teigiamų sprendimų priėmimą.
- **Šalių bendradarbiavimas:** Skatinti moterų politikų bendradarbiavimą tarp skirtingų partijų, kad jos palaikytų viena kitą ir gintų bendrus tikslus.
- **Kas mėnesį organizuoti 'brainstorming' sesijas, skirtas** bendruomenės iniciatyvoms, skatinančioms moterų vaidmenį politikoje.

Bendravimas su politinėmis partijomis siekiant skatinti lyčių lygybę ir reikalauti, kad politinėje darbotvarkėje moterų klausimams būtų teikiama pirmenybė

2.1. Oficialios politikos kryptys ir sistemos

- **Lyčių lygybės politika:** Pasisakyti už oficialios lyčių lygybės politikos priėmimą ir įgyvendinimą politinėse partijose. Užtikrinti, kad lyčių lygybė būtų įtraukta į partijų teisinės sistemos ir integruota į politines programas.
- **Laikinios specialiosios priemonės:** Lobinti už specialias laikinas priemones (pvz., kvotas, tik moterims skirtų gebėjimų ugdymo ir mentorystės programas) tam, kad padidėtų moterų dalyvavimas politikoje.
- **Mokymasis iš kitų šalių:** Informuoti politines partijas apie sėkmingas kitų šalių strategijas, skirtas skatinti subalansuotą lyčių dalyvavimą rinkamose asamblėjose.
- **Žiniasklaidos matomumas:** Užtikrinti, kad moterys ir vyrai kandidatai būtų vienodai matomi žiniasklaidoje, ypač rinkimų laikotarpiu.

2.2. Kūrybiškos komunikacijos strategijos

- **Vietos tarybos posėdžiai:** Parengti išsamų planą, pagal kurį vietos moterų NVO rotacijos principu dalyvautų vietos tarybos posėdžiuose ir teiktų tarybos nariams pritaikytą grįžtamąjį ryšį, siekdamas pabrėžti, kad reikia daugiau išrinktų moterų ir kad priimant sprendimus būtų atsižvelgiama į lyčių

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autorius (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

aspektą.

- **Karlo Popperio diskusijos:** Organizuoti debatus su kiekvienos politinės partijos vyresniaisiais ir jaunaisiais politikais dėl rezoliucijų, susijusių su moterų vaidmenų didinimu priimant politinius ir ekonominius sprendimus.
- **Tikslinės grupės su politikais:** Surengti tikslinių grupių susitikimus su įvairių partijų politikais ir aptarti rinkimų sąrašų atrankos kriterijus, ypatingą dėmesį skiriant lyčių pusiausvyrai.

2.3. Klausimynų kūrimas

- **Klausimų katalogai:** Sukurti ir iš anksto visiems kandidatams išplatinti klausimų katalogus, kad būtų surinkta konkreti informacija apie jų politiką ir veiksmus, susijusius su lyčių lygybe. Šis metodas, kurio veiksmingumas įrodytas Austrijoje, gali būti veiksminga priemonė, padedanti politikams prisiimti atsakomybę.

Rinkėjų skatinimas remti moteris nacionaliniuose rinkimuose

3.1. Visuomenės informavimas ir žiniasklaidos įtraukimas

- **Informavimo kampanijos:** Skatinti viešąjį diskursą, palankų didesniai moterų skaičiui politikoje, pasitelkiant informavimo kampanijas ir viešas akcijas, tokias kaip "Moterys balsuoja už moteris" ir "Kampanija 50/50". Šiose kampanijose daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama jaunimo įtraukimui ir moterų įvairovės pabrėžimui.
- **Istorijų pasakojimas ir vaidmenų modeliai:** Sukurti ir įgyvendinti pasakojimo seansus apie moterų, kaip permainų iniciatorių, galią, kuriuose būtų pristatomi pavyzdžiai iš eilinių žmonių ir išrinktųjų, siekiant parodyti jų poveikį bendruomenėms.
- **Bendradarbiavimas su žiniasklaida:** Bendradarbiavimas su žiniasklaidos priemonėmis, siekiant skatinti nestereotipinį ir objektyvų moterų politikų vaizdavimą. Užtikrinti, kad žiniasklaidos specialistai vienodai matytų moteris bei vyrus kandidatus ir išrinktus atstovus.

3.2. Bendruomenės įtraukimas

- **Bendrijos iniciatyvos:** Organizuokite kasmėnesinius bendruomenės iniciatyvų, kuriomis skatinamas moterų vaidmuo politikoje, 'brainstorming' susitikimus.

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

- **Žemėlapių sudarymas ir tikslinės grupės:** Atlikite žemėlapių sudarymo pratybas ir organizuokite vietos problemų ir iššūkių grupes siekdami rinkėjų supratimo, jog moterų dalyvavimas visuose sprendimų priėmimo lygmenyse yra būtinas.

3.3. Vienodi kampanijos ištekliai

- **Išteklių paskirstymas:** Pasisakykite už vienodą laiko, finansinių išteklių ir kitų kampanijos išteklių paskirstymą tarp kandidatų moterų ir vyrų tam, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos.
- **Bendrijos tinklai:** Remkite iniciatyvas, kuriomis kuriami bendruomenių tinklai, skatinantys moterų atstovavimą ir lyčių lygybę politikoje.

4. Tikėtinas politikos rekomendacijų poveikis

Tikimasi, kad įgyvendinus šias politikos rekomendacijas:

- **Sustiprės išrinktų moterų supratimas ir galia lyčių aspekto integravimo srityje:**
 - Skatinant išrinktų moterų ir moterų nevyriausybinų organizacijų partnerystę, šios rekomendacijos sustiprins moterų politikų **gebėjimus** integruoti lyčių aspektą į visus valdymo lygmenis, o tai padės siekti teisingesnės politikos ir rezultatų.
- **Bus skatinami naujus politikų ir pilietinės visuomenės bendravimo metodai:**
 - Rekomendacijomis bus skatinamos novatoriškos ir veiksmingos politikų ir pilietinės visuomenės, ypač moterų organizacijų, bendravimo strategijos tam, kad moterų problemos būtų geriau suprantamos, joms būtų teikiama pirmenybė ir jos būtų sprendžiamos priimant politinius sprendimus.
- **Bus sukurti ilgalaikiai požiūrio ir elgsenos į moterų vaidmenį politikoje pokyčiai:**
 - Šiomis rekomendacijomis, pasitelkiant tikslingą advokaciją, mokymus ir visuomenės informavimo kampanijas, siekiama pakeisti visuomenės požiūrį ir elgseną, skatinant politinę kultūrą, kurioje būtų vertinamas ir remiamas aktyvus moterų dalyvavimas politikoje ir vadovavimas jai.
- **Bus skatinamos įtraukios ir aktyvios politinės struktūros:**
 - Šios rekomendacijos, skatinančios įvairialypį dalyvavimą ir bendradarbiavimą įvairiuose visuomenės lygmenyse, padės sukurti įtraukesnę ir aktyvesnę politinę struktūrą, kurioje

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autorius (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

	<p>moterų balsas būtų neatsiejamas nuo sprendimų priėmimo proceso.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bus užtikrinta tvari lyčių lygybė politinio atstovavimo srityje: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ilgalaikis šios politikos įgyvendinimas prisidės prie tvarios lyčių lygybės politinio atstovavimo srityje ir užtikrins, kad moterų perspektyvos būtų nuolat integruotos į politinio gyvenimo struktūrą Austrijoje, Rumunijoje ir Lietuvoje.
<p>5. Patarimai norintiems įgyvendinti šias rekomendacijas</p>	<p>Skatinkite moterų solidarumą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kurkite tinklus: Stiprinkite tarppartinius ir vietinius tinklus, kad būtų remiamos moterys politikoje ir dalijamasi gerąja patirtimi. ● Mentorystė: Sukurkite mentorystės programas, kurios sujungtų patyrusias moteris politikas su pradedančiomis lyderėmis. <p>Efektyviai bendraukite su politikais:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Įtraukite lyderius: Glaudžiai bendradarbiaukite su partijų lyderiais, kad lyčių lygybė būtų įtraukta į partijų platformas. ● Individualūs metodai: Pritaikykite komunikacijos strategijas, kad jos atitiktų partijos doktrinas ir pabrėžtų bendradarbiavimą. <p>Įtraukite bendruomenės narius:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Žmonių įsitraukimas: Įgalinkite vietos bendruomenės dalyvauti politinėje advokacijoje, daugiausia dėmesio skiriant moterų įtraukimui. ● Pilietinis ugdymas: Švieskite rinkėjus apie lyčių lygybės svarbą politikoje ir skatinkite remti moteris kandidates. <p>Skatinkite ir įgyvendininkite kvotas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Priimkite kvotas: Skatinkite politines partijas savanoriškai įgyvendinti lyčių kvotas ir paremkite jas mokymais. ● Oficiali politika: Pasisakykite už lyčių lygybės politiką partijose ir stebėkite, kaip ji įgyvendinama. <p>Įgyvendinkite tikslines mokymo programas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Įgūdžių ugdymas: Suteikite mokymus apie lyderystės, bendravimo ir skaitmeninius įgūdžius, kurie būtų prieinami moterims iš įvairių visuomenės sluoksnių.

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

	<ul style="list-style-type: none">● Partnerystės: Bendradarbiaukite su švietimo įstaigomis ir NVO, kad parengtumėte išsamias mokymo programas. <p>Pasisakykite už šeimai palankią politiką:</p> <ul style="list-style-type: none">● Paramos priemonės: Lobinkite už šeimai palankią politiką politinėse institucijose, pvz., lanksčias darbo valandas ir paramą vaikų priežiūrai.● Platus palaikymas: Įtraukite tiek moteris, tiek vyrus politikus, kad jie remtų šią politiką. <p>Sustiprinkite žiniasklaidos dalyvavimą:</p> <ul style="list-style-type: none">● Subalansuota aprėptis: Bendradarbiaukite su žiniasklaida, kad būtų užtikrintas sąžiningas ir nestereotipinis moterų politikų vaizdavimas.● Visuomenės informavimas: Pradėkite kampanijas, kuriomis siekiama paneigti lyčių stereotipus ir atkreipti dėmesį į moterų pasiekimus politikoje. <p>Stebėkite ir vertinkite pažangą:</p> <ul style="list-style-type: none">● Lyginamoji analizė: Nustatykite aiškius lyginamuosius standartus ir reguliariai vertinkite pažangą, kad prireikus pakoreguotumėte strategijas.● Skaidrumas: Skelbkite ataskaitas apie moterų atstovavimą politikoje, siekiant užtikrinti atskaitomybę ir visuomenės informuotumą.
<p>6. Šaltiniai, kontaktai, nuorodos</p>	<ol style="list-style-type: none">1. EMLO veikla siekiant, kad politikoje dalyvautų daugiau moterų https://www.womenlobby.org/Women-in-Politics-507?lang=en2. Lietuvos moterų lobistinė organizacija. Projektas "Moterų dalyvavimas politikoje siekiant pažangos: nuo analizės iki veiksmų" https://lmlt.lt/politinis-moteru-dalyvavimas-pazangai-nuo-analizes-iki-veiksmo/3. Europos Taryba. Ministrų komiteto rekomendacija Rec(2003)3 valstybėms narėms dėl subalansuoto moterų ir vyrų dalyvavimo priimant politinius ir viešuosius sprendimus.

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Projektas "Vienodas ir įtraukus moterų atstovavimas priimant sprendimus siekiant moterų pažangos"

2024 m. paramos narystei regrantingo schema / pakartotinė regrantingo sutartis Nr. MASF2024-006

	<p>https://search.coe.int/cm#%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805e0848%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}</p> <p>4. Europos Taryba. Analitinė ataskaita "Subalansuotas moterų ir vyrų dalyvavimas priimant sprendimus" https://rm.coe.int/analytical-report-data-2016-/1680751a3e</p> <p>5. JT CEDAW bendroji rekomendacija Nr. 23: politinis ir viešasis gyvenimas https://www.refworld.org/legal/general/cedaw/1997/en/39377</p> <p>6. JT CEDAW Bendrosios rekomendacijos Nr. 40 dėl vienodo ir įtraukiančio moterų atstovavimo sprendimų priėmimo sistemose projektas 2023 m. liepos 18 d. https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/draft-general-recommendation-no-40-equal-and</p> <p>7. Europos lyčių lygybės institutas. Lyčių lygybės indeksas. https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023</p> <p>Kontaktai: office@frauenring.at</p>
--	---

Iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingos.